

Gjesteforskere

William R. Shaffer is a visiting researcher during the 1998 fall semester. His stay is being financed, in part, by the Fulbright Foundation. Shaffer is a Professor of Political Science and Senior Associate Dean for Academic Affairs of the School of Liberal Arts at Purdue University, which is located in West Lafayette, Indiana. Professor Shaffer's principal research and teaching interests include legislative behavior, American parties and politics, and electoral behavior.

During the fall semester he lectured on American government in the Grunnfag course on comparative politics. He encourages any interested students to stop by his office to discuss American politics. Shaffer can be found in Room #304, which is normally occupied by Professor Ulf Lindström, who is on leave in some EU country. Making coffee the first thing in the morning is also one of Shaffer's responsibilities in the Department.

In mid-September, Shaffer addressed the American Studies Association of Norway, which held its annual conference in Stavanger. Since some of Shaffer's research has addressed the nature of political ideology in the U.S. Congress, his address focused on "Political Ideology in Post-Cold War America."

Professor Shaffer was a Fulbright Scholar at the University of Bergen in 1994, at which time he began work on his most recent work, a book entitled *Politics, Parties, and Parliaments: Political Change in Norway* (Ohio State University Press, September 1998). In this book he argues that parliament is the political institution central to the process of democratic political change. With the crumbling of political consensus in the 1980s, it became clear that the Storting was no longer politically irrelevant, assuming, of course, that it ever was an inconsequential institution. Extensive analysis of national election, party manifesto, committee remarks, and roll call vote data reveals shifting coalitional alignments taking place well before they generally were acknowledged.

At present, Shaffer is analyzing Storting roll call votes from 1814 through the mid-1800s in an effort to study the origins and evolution of political parties. Norway may be a particularly interesting setting for such a project, since modern political parties did not emerge until 70 years after the adoption of the 1814

constitution, quite a contrast with the American political system.

Finally, Shaffer wishes to go on record that he does not know, nor has he ever met, Monica Lewinsky.

Dr. Vicky Randall is here as a guest researcher in the Department for three months, until early December. She will be working in particular with Professor Lars Svåsand on the subject of political parties and democratization, with the possibility of producing a joint paper for the ECPR session next spring. Vicky Randall is Reader in the Department of Government at Essex University where she teaches courses on Third World politics and political economy, and on feminism and politics. Her publications include *Women and politics*, *Political Change and Underdevelopment* (with Robin Theobald - revised edition just out) and *Contemporary Feminist Politics* (with Joni Lovenduski). She is currently co-editor of the *Journal of Commonwealth and Comparative Politics* and has also edited books on Political Parties in the Third World, Democratization and the Media and Gender, Politics and the State. Her current interests include the politics of child daycare, in Britain and cross-nationally, political parties and the media in the Third World.

Ut i verden?

Ved UiB er det i år studenter fra 58 land.

Institutt for sammenliknende politikk har avtale med noen av disse, for eksempel Storbritannia, Spania, Italia, Frankrike, Belgia, Tyskland, Hellas, Danmark, Sverige, Thailand og Costa Rica. Dersom du er lei av studietilværelsen i Bergen, kan det være en ide å bytte studiested for et semester eller to. Kom innom Instituttet og orienter deg i de tilbudene vi har.

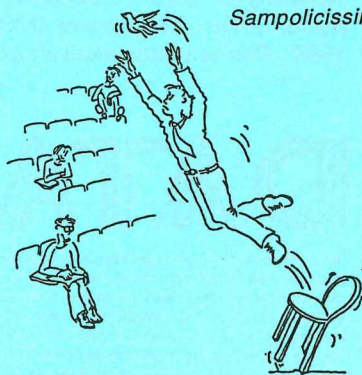

"Studenter skal ristes og rystes.....Jeg spør meg hvor mange av lærerne nå opplever studenter oftere enn før ikke som medspillere i en erkjennelsesreise, men som fryktssomme pensumfetisjister, lett bedagelig, ikke sjelden nokså selvtilfredse kafeteria-besøkende uten gnist."

Professor Bernt Hagtvet, kronikk i Dagbladet 4.8.98.

Fra Snefrid Marie Laudabilissen, cand.mag., adjunkt i Oppegård, p.t. etterutdanningsstudent på kurset "Benchmarking før og nå", har Sampolicissimus mottatt et brev som viser at det fortsatt gnistrer blant dem som ennå husker hvor greit det var å erkjenne saker og ting tidlig på 1970-tallet. Utover den nasjonale opptakssentral for studenter foreslår hun opprettet en nasjonal byttesentral for studenter, slik at vitenskapelig ansatte kan handle med studenter som mangler de professorale krav til erkjennelseslyst og livsglede og som i tillegg ligger over storbygjennomsnittet i selvtilfredshet og antall kopper kaffe konsumert pr. dag. For eksempel bør da en hovedstadsprofessor kunne bytte inn 4 haudable studenter - som kan sendes til de regionale høyskolene - mot å få 1 laudabel student igjen. Slik kan en samtidig løse ressursproblemene i universitetssektoren (Oslo) og avfolkningsproblemene i grigrendte høyskolestrøk bortenfor Bærum og nord for Ullevålsveien. Frk. Laudabilissen, som også har erkjent mye på sine reiser - men de erkjennelsene vil hun nødige utdype - påpeker riktignok at kompetansen om litt av hvert, såvel som den fryktssomme akademiske fintenkningen, kan bli nasjonalt ulikt fordelt, men "de problemene får vi tenke på en annen gang", skriver hun noe lettvent og overfladisk. Og dessuten kan nå regjering og departement tenke litt på egenhånd.

Sampolicissimus

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for sammenliknende politikk
Adr: Christiesgt. 15, 5007 Bergen
Tlf: 55 58 21 75/78. Fax: 55 58 94 25
Instituttstyre:
Førsteaman. Einar Berntzen
Kontaktpersoner:
Ragnhild Stolt-Nielsen
Terese Zeil

4/98

Nye bøker

Jan Erik Grindheim (red.)

EU

Fra økonomisk fellesskap til politisk union

(Universitetsforlaget, Oslo)

Traktaten om Den europeiske union trådte i kraft i 1953 og ble revidert i 1997. I løpet av denne perioden har det skjedd en omfattende institusjonell endring i det europeiske samarbeidet innenfor EU som bokens forefattere karakteriserer som en utvikling mot en overnasjonal europeisk innenrikspolitikk. Bokens sentrale spørsmål er om traktaten åpner for en sterkere grad av politisering av det europeiske politiske systemet, og derved også en økning i det politiske konflikt-nivået mellom statlige interesser, mellom funksjonalitet og territorialitet og om den endrer forholdet mellom rettsstatlige og demokratiske prinsipper i samarbeidet innenfor Den europeiske union. Boken er skrevet for alle som ønsker å sette seg inn i de institusjonelle endringer som har skjedd i det europeiske samarbeidet de siste ti årene.

Jan Erik Grindheim er EU-rådgiver ved Universitetet i Oslo, og har tidligere arbeidet ved Institutt for sammenliknende politikk. De øvrige bidragsyterne er Trude Andresen, Tom-Espen Carlsen, Malin Gjellestad, Sjur S. Holsen, Johan Lindell, Øyvind Kalnes, Bård N. Moshagen og Helene Ohm.

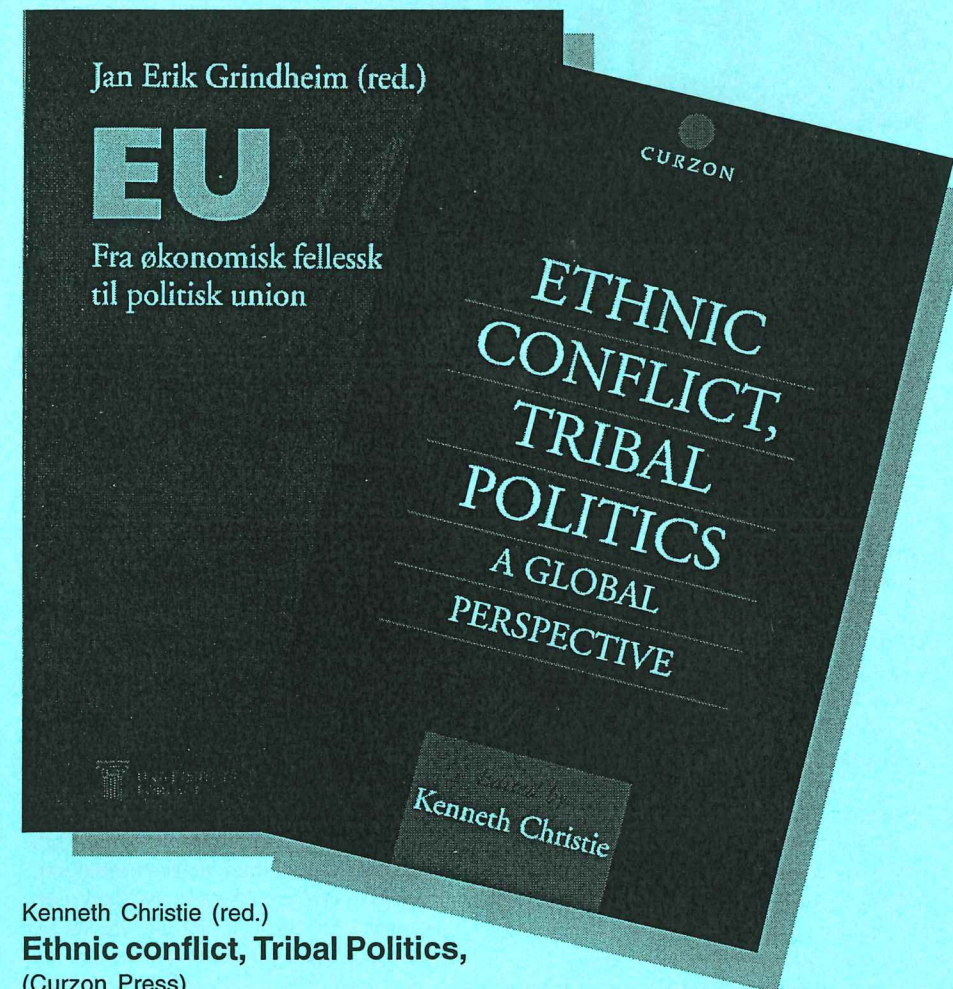
25 kandidater har meldt seg opp til avsluttende hovedfagseksamen høsten 1998.

SamPol aktuelt

Jan Erik Grindheim (red.)

EU

Fra økonomisk fellesskap til politisk union

Kenneth Christie (red.)

Ethnic conflict, Tribal Politics,

(Curzon Press)

The book combines the approaches of political science, sociology, history and comparative politics with ethnic studies. There are currently many rapid and significant changestaking place on the world political map in terms of ethnic conflict. How do we make sense of the different ethnic conflicts that have taken place since the end of the Cold War, in what some observers have dubbed 'the New World Order'?

Stein Rokkan Memorial Lecture 1998

Prof. Peter Merkl, University of Santa Barbara

Tema:

**Timing and Geography:
Stein Rokkan's Influence in America**

Onsdag 21. oktober, kl. 10¹⁵-12⁰⁰, Aud. 4, Dragefjellet skole

Grunnfags- tur til Praha

Prague By Day

After the grunnfag students had exhausted the almost unlimited supplies of Czech beer that were daily transported to their hotel rooms and the nightclubs had closed down because they had spent so much money there that the owners decided to go on holiday, they were ready for some real academic work.

On Tuesday the 8th September, they visited the Social Democratic Party headquarters where they were given the best instructions in how to win an election (i.e. no ugly people on your campaign posters). The following day they had a very good meeting with Alena Nedomova from the Government Committee for Minorities who was fascinating, followed by a lecture on the current political situation in the Czech Republic, which was less than fascinating.

On Thursday, they met a representative from the Norwegian Embassy in Prague who talked about bi-lateral relations avoiding any discussion on the different beer pricing structures in the two countries. Later they met with youth representatives of the Communist Party who are still idealistic about their chances of regaining power in the next 500 years. The last day was spent with an enjoyable visit to the Czech Parliament which some students missed because they could not find the right street. Another good reason to study geography! All in all it was a great trip and no one fell off the boat on Friday night when we had a cruise on the river!

Ken Christie

Praha "By Night"

Etter en glimrende innsats av turkomiteen, kunne 56 ivrige studenter sette seg på flyet til Praha med full timeplan, og nye studielån i lomma.

Sosialdemokratene, den norske ambassaden, ny-kommunister, og

parlamentet var noe av det faglige tilskuddet til studieturen. Fellesmiddagene på en tsjekkisk øl-stue og på en av båtene, som badet seg i den kjente elva Vltava, var velfortjent etter godt oppmøte på det faglige. Med musikk av god tsjekkisk standard skapte disse arrangementene en fin sosial ramme ved siden av det faglige.

Musikk var det nok av i den høykulturelle byen. Det startet med rolig klassisk musikk da studentene landet på Tsjekkias hovedflyplass Ruzyně. Det fortsatte med trekspill av høy kvalitet i den koselige ølstuen studentene besøkte første kvelden, som ble fremført av selveste sjefen selv, som med sin store bøhmiske ølimage bød studentene opp til dans. Operaen Rigoletto ved Statsoperaen ble tirsdagskveldens store attraksjon, fulgt opp med flotte jazz-konserter rundt om i byen senere i uken. Noen studenter (som for eksempel undertegnede) ble guidet fint ut av sentrum i Tsjekkias dyreste taxi, ut til en nattklubb, som minte om en blanding av Maxim og Skipperstuen. Men alt i alt var det lite av uhell for de urbane studentene.

Mat og drikke skal man ikke komme utenom på en slik tur. Ettersom prisnivået er adskillig lavere i Praha levde studentene av alt annet enn spaghetti.

Byen var alt i alt et perfekt sted for vår studietur, ettersom sentrum var kompakt og oversiktlig, og det var gåavstander til det meste, utenom hotellet som studentene fikk seg noen timer på i morgentimene.

Benytter anledningen til å takke alle som deltok og gjorde denne turen til et minne for livet, og en spesiell takk til Sanja og Camilla som gjorde en ekstra god innsats for at alle skulle få det beste ut av turen.

Rune Rogne

Valgforskning

Allan H. Barton.
Et møte med historien.

I juni i år dukket professor emeritus Allan H. Barton opp på instituttet. Det ble et interessant møte. Barton kunne fortelle at den første valgundersøkelsen i Norge ikke ble gjennomført i 1957, men ved valget i 1949, og det av selveste Paul Lazarsfeld. En rapport om denne undersøkelsen er nylig publisert av Barton i *Scandinavian Political Studies*, bind 21 – nr.1, 1998, med tittelen «Occupational Class and Vote in the 1949 Norwegian Election. Research Note.» Men Barton hadde mer å fortelle enn dette.

De fleste har trodd at meningsmålinger i Norge først kom i gang i 1946, men da Barton og Lazarsfeld i 1948 var i kontakt med Lars Holbæk-Hansen, viste det seg at meningsmålinger faktisk ble gjennomført i Norge under okkupasjonen. Ja, meningsmålinger inngikk faktisk som en del av den norske motstandsbevegelsen under krigen, da det var en legitim måte å komme i kontakt med folk på. Det er et paradoks i vårt moderne informasjonssamfunn at vi fremdeles kan overraskes over et tilfeldig besøk av en amerikansk pensjonist.

Gjester høsten '98

Dr. Vicky Randall er ankommet til instituttet. Hun er fra Essex og skal være frem til 9. desember som gjesteforsker. Se siste side.

Professor Bill Shaffer er her fram til 6. desember. Se siste side.

Førsteamanuensis II, professor Kris Deschouwer har vært her for å holde forelesning for grunnfagstudentene.

Michael Ilyin fra MGIMO i Moskva, som var her i fjor, kommer mandag 28. september. Han skal forelese om Russland for grunnfag og vil være her frem til fredag 2. oktober.

Øyvind Kalnes kommer 28. september for å holde forelesninger for mellomfagstudenter.

Besøk fra Kina. Som et ledd i instituttets samarbeid med Fudan Universitetet i Shanghai, mottar instituttet besøk av **Dr. Zhou** fra Department of International Politics, Fudan University. Besøket inngår som en del av en rundtur hvor Dr. Zhou besøker samarbeidspartnere til FU. Dr. Zhou vil være her i tiden 4.-8. november.

Democratization of transitional societies in Central and Eastern Europe

Prosjektet "Democratization of transitional societies in Central and Eastern Europe", som ledes av Frank Aarebrot, tok i vår initiativ til et seminar om endringsprosessene i Baltikum, som ble avholdt 20-21.juni ved instituttet. Seminaret tok sikte på å bringe sammen yngre forskere og hovedfagsstudenter med bakgrunn fra sampol og sosiologi, og som har kompetanse på de tre baltiske land. Mange av deltakerne har også undervisningserfaring fra om-

rådet, gjennom universitetet i Bergen sitt samarbeidsprosjekt med Vytautas Magnus universitetet i Kaunas, fra Euro-Faculty i Tartu, eller fra Riga. To av deltakerne er i tillegg involvert i arbeid som koordinatore for OSSE i Latvia.

Seminaret var en suksess, og man ble enige om å arbeide videre frem mot en workshop til høsten, der deltakerne vil legge frem materiale til to publiseringsprosjekter. Det ene prosjektet vil bli en evalueringsrapport av det bal-

tiske universitetssystemet. Flere av seminardeltakerne har en unik kompetanse til å foreta en slik evaluering, da de alle innehar en høyere samfunnsvitenskapelig utdannelse og arbeider eller har arbeidet med undervisning på universitetsnivå i de baltiske land. Det andre prosjektet vil bli en bok om politikk i Baltikum, der en del vil bestå av landspesifikke kapitler, en del vil ta for seg transisjonsteori i et baltisk perspektiv, og tredje del vil ta for seg ulike aspekter ved det sivile samfunn i de baltiske land. Prosjektet vil deretter ta ansvaret for å få redigert bidragene sammen til to publikasjoner, som vil bli publisert våren 1999, det ene sannsynligvis på et engelsk forlag. Etter søknad til Senter for internasjonale universitetsstudier har vi fått innvilget penger til dekning av reise og opphold for workshopdeltakerne til høsten.

Sampolkonferansen 1998

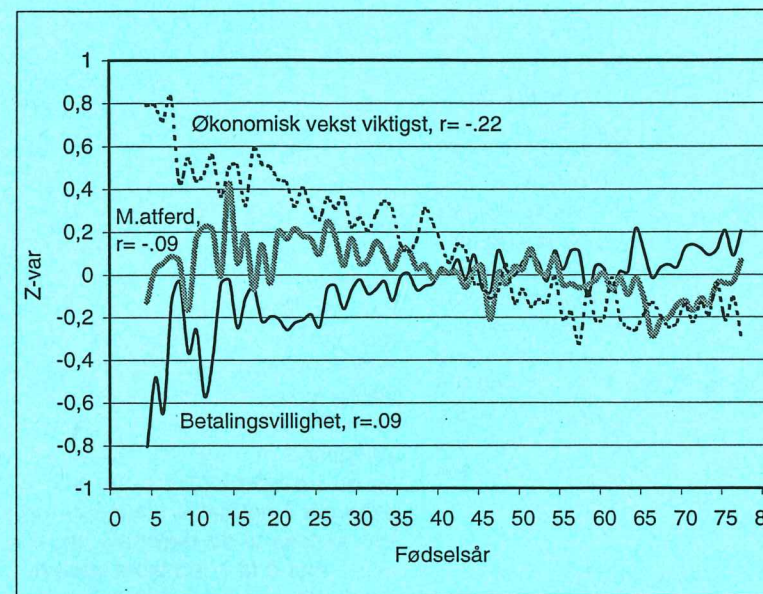
Sampolkonferansen i år holdes 22.-23. oktober på Chr. Michelsens Institutt.

HUMAN RIGHTS IN MODERN DEMOCRACIES
The Sampol Conference '98

Bergen - 22. and 23. October

Emner som blir tatt opp er: Hva er rettigheter, det historiske og teoretiske kompromisset bak menneskerettighetserklæringen; betydningen av naturlige rettigheter i en rettsstat og den moralske betydningen av nasjonalisme. Konferansens andre dag er satt av til den praktiske betydningen av menneskerettigheter, hvilket betyr at tema som intervensjon, europeisk statsborgerskap og beskyttelsen av rettigheter i Nord-Irland vil bli tatt opp.

HOLDNING VS HANDLING?

Selv om forskere ofte forventer sammenheng, er det ikke alltid at de kan gjenfinne en empirisk sammenheng mellom sett av holdninger og sett av handlinger. For mange folk kan det være et forhold å gi tilslutning til verdier som er ønskelige, noe annet kan være å følge opp slike verdier i praktisk handling. En og samme handling kan også gjennomføres med ulik motivasjon og rasjonalitet. Miljøforskere har antatt at unge mennesker ville følge opp sine positive miljøholdninger med 'riktige' miljøhandlinger. Men empirisk forskning viser at slik handling er hyppigere hos eldre. En forklaring kan være at tidlig sosialisering og innprenting av nøysomhet kan avleses som miljøhandlinger uten å være miljømessig motivert. Større komparative datafiler tillater nærmere studier av problemstillinger som krever stor N. Figuren viser sammenheng mellom fødselsår og tre miljøindikatorer (vist som Z-variabler) for 12.497 respondenter i 10 land. Data er hentet fra International Social Survey Programme (ISSP), Attitudes towards the Environment 1993'. Denne undersøkelsen skal gjennomføres på nytt i år 2000.

DATA aktuelt

I samarbeid med Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste NSD vil SampolAktuelt i hvert nummer inneholde en spalte kalt DataAktuelt der vi i fellesskap formidler og kommenterer informasjon om aktuelle datasett og data. Spalten har informasjonsverdi for ulike grupper av lesere av SampolAktuelt, og skal dessuten tjene som inspirasjon for studenter i deres arbeid med semesteroppgaver, essays, og hovedfagsoppgaver. Kontaktperson ved NSD er Gry Henriksen, tlf. 55 21 31 05, fax: 55 96 06 60. E-mail: gry.henriksen@nsd.uib.no. Kontaktperson ved Institutt for sammenlignende politikk er førsteamanuensis Gunnar Grendstad, tlf: 55 58 94 86, FAX: 55 58 94 25. E-mail: gunnar.grendstad@isp.uib.no